

d'Osona al món

l'Evolució de la
cooperació cap a
la justícia global

QUADERNS

Número

1

d'Osona al món

l'Evolució de la
cooperació cap a
la justícia global

Servei de
Cooperació

Consell
Comarcal
d'Osona

“Un vell proverbi diu que ensenyar a pescar és millor que donar el peix. El bisbe Pere Casaldàliga, que va viure a la regió amazònica, deia que sí, que això està molt bé, molt bona idea, però què passa si algú compra el riu, que era de tots, i ens prohibeix pescar? O si enverinen el riu i els seus peixos són enverinats a causa dels residus tòxics que hi aboquen? O sigui, què passa si passa el que està passant?”

Eduardo Galeano

Edita: Consell Comarcal d'Osona

Coordinació i redacció: Mireia Rosés, Servei de Cooperació del Consell Comarcal d'Osona

Suport en la redacció: Eva Torrents, consultoria en comunicació social.

Disseny i impressió: GS Crea

Assessorament lingüístic: Centre per la Normalització Lingüística d'Osona

Vic, abril 2022

Índex

Presentació - Joan Carles Rodríguez -	5
Presentació - Pere Medina -	6
Presentació - Pilar Díaz -	7
Presentació - Isidre Pineda -	8
Presentació - Francesc Mateu -	9
1. Què és la cooperació?	10
2. Desenvolupament i desigualtat	12
3. 1948: Declaració Universal dels Drets Humans	15
4. Breu història de la cooperació catalana fins avui: del 0,7% als ODS	24
5. Marc normatiu actual.....	29
6. La cooperació a Catalunya: la cooperació descentralitzada	39
7. Què és el codesenvolupament?	45
8. L'educació per al desenvolupament (EpD)	49
9. De la cooperació a la justícia global	53
10. La cooperació a Osona	61
11. Bibliografia	72

Presentació - Joan Carles Rodríguez -

El document que teniu a les mans neix amb la voluntat de valorar les polítiques de cooperació i la seva evolució al llarg de la història fins a l'actualitat; també per difondre la justícia global a la ciutadania i caminar cap a un món més just.

En aquest mandat la nostra institució s'ha compromès a contribuir de forma activa a l'assoliment de l'Agenda 2030 i dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. Treballem per alinear les polítiques comarcals actuals amb aquests objectius globals que pretenen erradicar la pobresa, lluitar contra la desigualtat i la injustícia, i posar fre al canvi climàtic.

Perquè des d'Osona podem canviar el món desenvolupant projectes conjuntament amb les entitats de la comarca, que vetllin pels drets de totes les persones i que ajudin a reduir les desigualtats existents; també en l'àmbit individual, amb gests quotidians que sempre estan al nostre abast, com ajudar a les persones que han hagut d'emigrar fruit d'aquesta desigualtat. Que estimulant quan sabem trencar la comoditat de la nostra "bombolla".

Aquest document parla de cooperació i de justícia global i desitgem que sigui la llavor de molts altres projectes que es facin des de la comarca o des d'altres indrets de Catalunya per tal que administracions, entitats i ciutadania caminem junts cap a un món més just.

*Joan Carles Rodríguez
President del Consell Comarcal d'Osona*

Presentació - Pere Medina -

Des del Consell Comarcal d'Osona fa 14 anys que promovem polítiques de cooperació per tal que el món sigui més just per a totes les persones que hi habiten; i ho fem conjuntament amb les ONG d'Osona, treballant amb temes de cooperació internacional i promovent projectes d'educació per al desenvolupament.

I amb 14 anys, conjuntament amb 17 entitats de la comarca, hem desenvolupat projectes amb un valor total de 150.642,52 € per reduir les desigualtats econòmiques, socials o mediambientals a 18 països del món, i des d'Osona al món hem arribat a 475.968 beneficiaris.

Aquest document que teniu a les mans vol posar en valor les polítiques de cooperació amb majúscules, mostrant-ne l'evolució, farcida de reivindicacions civils i fites històriques fins al dia d'avui, i aterrant a Osona, perquè des del Servei de Cooperació del Consell Comarcal d'Osona hem apostat per les polítiques de cooperació. I volem continuar fent-ho per la justícia global, amb el convenciment que des d'Osona podem canviar el món. Volem caminar cap a un món més just, amb menys desigualtats, i on es garanteixin els drets de totes les persones.

Pere Medina
Vice-president segon del Consell Comarcal d'Osona
Responsable del Servei de Cooperació.

Presentació - Pilar Díaz -

Que el món s'ha transformat és indiscutible. La interdependència existent entre tots els països del món és més evident que mai, un món global i interconnectat a tots els nivells. Les diverses crisis globals (ecològica, econòmica, sanitària, social i política) impacten de diferents maneres en la vida dels nostres municipis, i les noves problemàtiques socials, econòmiques i culturals que aclaparen la nostra ciutadania plantegen avui nous reptes i noves relacions d'interdependència entre l'esfera internacional i la local.

Ahora, aquests desafiaments demanen corresponsabilitzar-se. Les noves agendes internacionals de desenvolupament interpel·len els nostres pobles i ciutats per contribuir a la construcció d'una ciutadania crítica i solidària, partint de la premissa que el desenvolupament global sostenible necessita l'acció responsable i compromesa d'aquesta ciutadania per avançar cap a la transformació social a escala local i global.

Els governs locals tenen una llarga trajectòria de treball en la promoció dels valors de la solidaritat, els drets humans, la cultura de pau i la sostenibilitat. Aquesta experiència esdevé molt rellevant davant els reptes que afrontem. Des de la Diputació de Barcelona estem fermament compromesos amb la política de cooperació al desenvolupament i amb l'educació per una ciutadania més conscient, crítica i mobilitzada com a eines per assolir un món més just i sostenible. Des d'aquest compromís, ens enorgulleix donar suport a iniciatives com la creació d'aquesta guia, que apropa l'agenda global a la comarca d'Osona i posa en valor la contribució essencial del món local per caminar cap a un món més just, equitatiu, solidari i sostenible.

Pilar Díaz
Diputada delegada per a les Relacions Internacionals
Diputació de Barcelona

Presentació - Isidre Pineda -

En un món cada dia més complex i en el qual les desigualtats en comptes de reduir-se no paren de créixer, és essencial que des dels ens locals es reivindiqui el manteniment de les accions de cooperació al desenvolupament i d'educació per la justícia global com una política pública de llarg abast. Per això, volem felicitar la iniciativa del Consell Comarcal d'Osona per aquest document, que vol donar a conèixer a la ciutadania la tasca que des de fa anys desenvolupa en la promoció de la cooperació al desenvolupament dels pobles empobrits, donant suport alhora a la societat civil local a través de les entitats que promouen i executen els projectes.

El Consell Comarcal es va adherir com a soci del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament l'any 2002, i l'any 2008 es va signar el primer conveni per col·laborar en la gestió de la convocatòria de subvencions a projectes de cooperació promoguts per les entitats de la comarca. Durant aquests 14 anys hem estat col·laborant braç a braç per assegurar una cooperació de qualitat i donar suport a les entitats sempre que ha calgut. I el resultat de tot aquest treball és el que podeu veure reflectit en els diferents apartats d'aquest document, especialment en el mapa de 14 anys de cooperació d'Osona al Món.

Isidre Pineda
Alcalde de Caldes de Montbui
President del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament

Presentació - Francesc Mateu -

Darrerament, m'han arribat diversos documents que fan un esforç de ressituar la cooperació, per explicar on és i on hauria d'estar actualment. I és molt necessari. I ho és perquè les entitats vàrem descuidar, durant uns anys, la comunicació dels canvis que estava fent realment la cooperació. I quan comunicàvem, només ens centràvem en la part destinada a captar fons, perquè era una urgència.

Està molt bé doncs aquest esforç de tots plegats per acostar l'opinió pública a la realitat del que és avui la cooperació i parlar dels models actuals. També dels nous reptes, el nou llenguatge i la filosofia que hi ha al darrere. Cal no oblidar que les entitats són peces essencials de canvi i evolució. Perquè és la ciutadania a través de moviments i entitats la que aixeca banderes i causes que ni sospitàvem, ni coneixíem o no ens havíem plantejat.

I en els moments de canvi, calen també documents com aquest, que posin èmfasi sobre aquesta evolució des de la bondat i l'assistència cap a la justícia i l'enfocament de drets. I del treball focalitzat a l'arrel, a les causes dels problemes. Estem en un món on les creixents desigualtats estan posant en perill la històrica lluita contra la pobresa. Perquè no són desigualtats menors, sinó desigualtats obscenes. I precisament perquè la lluita contra la pobresa avui passa per la lluita contra la desigualtat, aquesta lluita ens afecta a tothom, perquè tothom forma part del problema.

Per garantir els drets de tothom, cal una redistribució de la riquesa, de les oportunitats, del poder, de gènere... de totes les desigualtats existents... i això implica que ens preguntem a quin punt de la línia estem cadascú de nosaltres. No només econòmicament. En relació amb les desigualtats de gènere, poder i oportunitats, també. I si estem per sobre de la mitjana que permetria que tothom tingués els seus drets garantits, hem de pensar com podem anar apropant-nos, dia a dia, al punt mitjà. La cooperació, que ara reconeixem més com a lluita per la justícia global, ens ensenya que aquesta lluita és local i global, perquè ja no hi ha problemes d'aquí o d'allí. Hi ha problemes. I els de desigualtat són semblants arreu.

Francesc Mateu

Director de Fòrum de síndics, síndiques, defensors i defensores locals de Catalunya.

Ex-director d'Oxfam Intermón a Catalunya.

1. Què és la cooperació?

“Cap persona no pot xiular una simfonia, fa falta una orquestra per poder-la interpretar” – Halford E. Luccock

El concepte de cooperació internacional neix el 1945 a partir de la firma de la *Carta de San Francisco*, o [Carta de las Naciones Unidas](#). El [capítol 9](#) del document està íntegrament dedicat a la *cooperació internacional econòmica i social*.

El concepte, però, ha anat evolucionant. Actualment, la cooperació s'entén de la següent manera¹:

“Entenem la cooperació com un procés d'intercanvi entre iguals, allunyat d'enfocaments paternalistes, que s'orienta a la transformació social i a la generació de canvis tant en el sud com en el nord global. I són aquests últims, en gran part, els més necessaris per modificar les causes estructurals de la desigualtat i el subdesenvolupament. Es tracta d'un procés a llarg termini, que ha d'evitar les intervencions puntuals per emmarcar-se en polítiques i programes coherents de llarg recorregut, que contribueixin a consolidar processos de canvi profund en els quals els beneficiaris últims de les accions es converteixin en els veritables protagonistes dels seus processos de desenvolupament.”

Síntesi: Què és la cooperació?

- Procés d'intercanvi entre iguals.
- Deixa de banda l'enfocament paternalista que havia tingut històricament.
- S'orienta a la transformació social per generar canvis de justícia global.
- La transformació del nord global és fonamental per modificar les causes estructurals de la desigualtat i el subdesenvolupament.
- És un procés a llarg termini que ha de fugir de les accions puntuals i treballar en projectes de llarg recorregut.

¹ Fons Català de Cooperació al Desenvolupament i Ajuntament de Barcelona. Enginyeria sense fronteres. Claus per entendre la cooperació tècnica municipal. Tema 1: Una mirada àmplia des de la Justícia Global.

- Objectiu: consolidar processos de canvi profund fent que els beneficiaris del suport facin els seus propis processos de desenvolupament.
- Se centra en garantir els drets i la dignitat de totes les persones

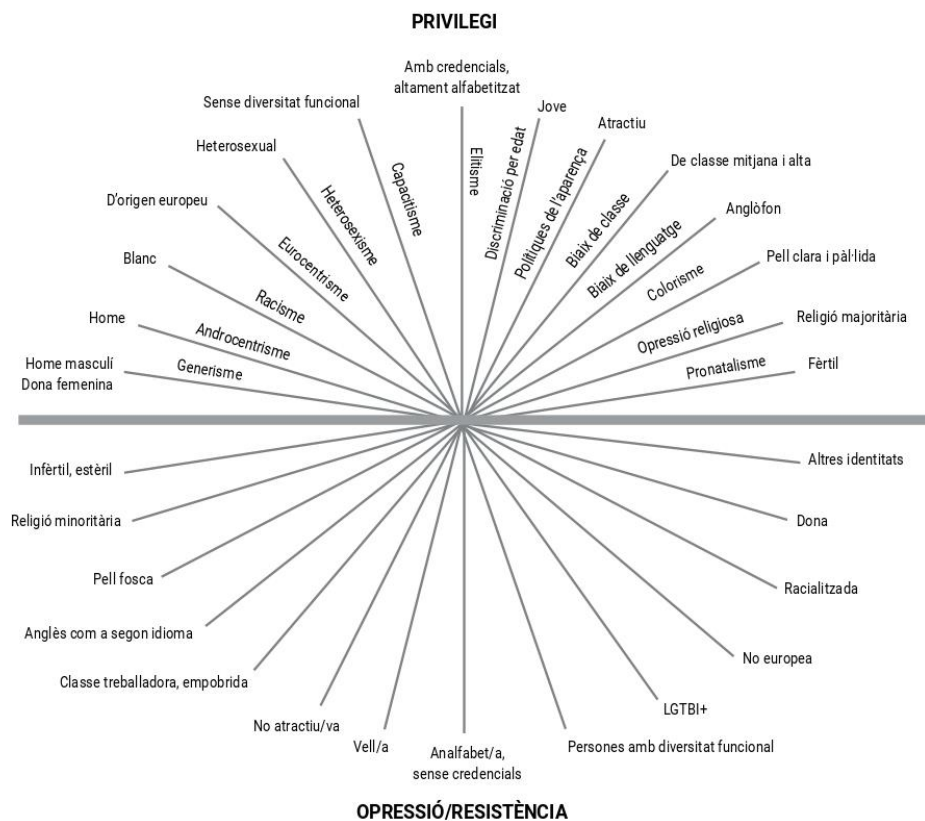
2. Desenvolupament i desigualtat

"Si vols la pau, lluita per la justícia" – Pau VI

1.1. Sistemes d'opressió²

El lloc que ocupem, des del qual actuem i parlem, marca la capacitat de tenir o no tenir poder sobre uns i oprimir els altres. Així doncs, reconèixer un privilegi és, alhora, reconèixer una opressió/discriminació. És una balança, sovint desequilibrada: quan afavoreix una part, en desafavoreix una altra.

Un privilegi és un conjunt de beneficis i avantatges pel fet de pertànyer a un determinat rang o posició de poder que ocupa una persona en un grup.

Font: Diagrama «Eixos d'intersecció de privilegis, dominació i opressió», de K. P. Morgan (1996).

² Fons Català de Cooperació al Desenvolupament i Ajuntament de Barcelona. Enginyeria sense fronteres. Claus per entendre la cooperació Tècnica Municipal. Tema 2: Agents de desenvolupament. EBDH i interseccionalitats.

1.2. Sistemes d'opressió versus la facilitació de grups

Partint d'aquesta possible desigualtat de la balança entre privilegis i opressió, analitzem els sistemes d'opressió.

L'opressió és l'efecte de sotmetre una persona, nació o poble, vexant-los, humiliant-los o tiranitzant-los.

Cal diferenciar-la de la injustícia ocasional: l'opressió vol que dir que pel simple fet de formar part d'un col·lectiu estàs destinat a rebre-la.

Iris M. Young³ ha definit de la següent manera les **5 cares de l'opressió**:

- **Explotació**: usar el treball de les persones per produir guanys i no compensar-les de manera justa.
- **Marginació**: segregar un grup de persones a una situació social inferior i excloure'l de beneficis i reconeixements.
- **Carència de poder**: les persones sense poder estan sotmeses per la classe dominant, només reben ordres i molt poques vegades poden decidir per les seves vides.
- **Imperialisme cultural**: la norma és la cultura de la classe dominant. Les persones poderoses controlen la informació.
- **Violència**: assetjament, intimidació, humiliació o estigmatització de membres de determinats grups, per algunes de les seves característiques.

La facilitació per limitar l'impacte de l'opressió

La facilitació de grups són el conjunt d'eines, tècniques i habilitats enfocades a garantir el bon funcionament dels grups i a limitar l'impacte dels factors que generen opressió.

Parteix dels següents principis o valors:

- **Igualtat**: establir mecanismes i mesures per visibilitat rols de poder, treballant-los per poder valorar totes les persones per igual.
- **Diversitat**: acceptar les diferències i entendre-les com a enriquidores.
- **Cooperació**: treballar conjuntament i no competir, per tal que el grup permeti l'expressió individual com a contribució a l'expressió col·lectiva.

³ Iris M. Young. La justicia y la política de la diferencia. Madrid. Cátedra

- **Cura de les persones:** prioritzar la cura de les persones per sobre de qualsevol objectiu.

Síntesi. Desenvolupament i desigualtat

Sistemes d'opressió

- El lloc que ocupem, des del qual actuem i parlem, marca la capacitat de tenir o no tenir poder sobre uns i oprimir els altres.
- Privilegi: conjunt de beneficis i avantatges pel fet de pertànyer a un determinat rang o posició de poder que ocupa una persona en un grup.
- Reconèixer un privilegi és, alhora, reconèixer una opressió/discriminació. És una balança, sovint desequilibrada:

Cares de l'opressió

- Marginació
- Carència de poder
- Imperialisme cultural
- Violència

Principis de la facilitació per limitar l'impacte de l'opressió

- Igualtat
- Diversitat
- Cooperació
- Cura de les persones

3. 1948: Declaració Universal dels Drets Humans

“ Si ets neutral en situacions d’injustícia, has escollit el costat de l’opressor” – Desmond Tutu

El *Diccionari de llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans defineix el terme cooperació com a: “acció col·lectiva que persegueix un benefici comú”.

L'acció col·lectiva de la cooperació té un objectiu comú i compartit: garantir el compliment dels preceptes de la [Declaració Universal dels Drets Humans](#) que les Nacions Unides va aprovar el 10 de desembre del 1948.

Aquesta *Carta Internacional dels Drets Humans* es va completar el 1966 amb una sèrie de tractats. El 1976, després de ser votada, la Declaració Universal dels Drets Humans es va convertir en llei internacional.

El document es va crear com un seguit d'objectius que els governants mundials havien de seguir. Com a llei internacional, és una eina utilitzada sovint per pressionar els governs dels països que no compleixen algun dels seus articles, ja que es tracta d'un document d'obligat compliment per a tots els estats membres de la comunitat internacional.

Per tal de vigilar-ne el compliment, l'any 2006 es va crear a les Nacions Unides un organisme especial anomenat Consell de Drets Humans de les Nacions Unides.

L'any 2009, el text de la declaració va ser traduït a 370 idiomes (la qual cosa va fer que rebés el Rècord Guinness al document traduït a més idiomes del món) i l'Assemblea de les Nacions Unides va demanar a tots els països membres que publicuessin el text de la Declaració i treballessin perquè fos "distribuït, exposat, llegit i comentat a les escoles i altres establiments d'ensenyament, sense distinció fundada en la condició política dels països o dels territoris".

Així doncs, els drets humans i les llibertats fonamentals són el conjunt de drets i llibertats de caràcter universal, inalienable i inderogable inherents a totes les persones, i són objecte de protecció del dret internacional i del dret intern dels estats democràtics.

Igualment, es pot consultar tota la terminologia associada a drets humans al diccionari creat a tal efecte: <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/228>

La Declaració Universal dels Drets Humans inclou un preàmbul i 30 articles. En el preàmbul es presenten els principis bàsics sobre els quals es fonamenten els 30 articles. Són les consideracions que inspiren el conjunt de l'articulat i li donen força.

El preàmbul

El preàmbul enuncia set consideracions prèvies a la proclama. Es considera que el reconeixement de la **dignitat de tot membre de la família humana** està a la base de la llibertat, de la justícia i de la pau; el menyspreu d'aquesta dignitat ha originat moltes barbaritats. Es considera essencial **protegir les persones** amb drets fonamentals, establir relacions amistoses entre els països, afavorir el progrés social, instaurar millors condicions de vida.

El conjunt de la declaració expressa un **ideal comú** de la comunitat de nacions, un **ideal moral mínim i compartit** que ha de guiar les relacions entre les persones. Un ideal comú que és inalienable, que és universal, que és innegociable.

Els 30 articles

Els 30 articles de la Declaració contenen una proclamació de principis i de drets. Uns drets es presenten com a **fonamentals o personals**, com el dret a la vida, a la llibertat, a la seguretat. Uns altres són **drets civils i polítics**, com el dret a la propietat o a la intimitat o com el dret al sufragi universal i secret o el dret a la llibertat d'associació. Altres són drets **econòmics, socials i culturals**, com el dret a formar família o a l'habitatge o com el dret al treball i a un salari igual per igual treball, o com el dret a l'educació.

Llista dels 30 articles de la Declaració Universal dels Drets Humans:

- **Article 1. Llibertat i igualtat**

Tots els éssers humans naixem lliures, amb els mateixos drets i amb la mateixa dignitat. Com que tenim raó i consciència, ens hem de tractar sempre amb respecte.

- **Article 2. Drets i llibertats internacionals**

Els drets que proclama aquesta Declaració són per a tothom. Encara que parlem una altra llengua, encara que tinguem el color de la pell diferent, encara que pensem d'una altra manera, encara que sigui una altra la nostra religió, tant si som pobres com si som rics com si som d'un altre país.

- **Article 3.** Vida, llibertat i seguretat
Tots tenim **dret a viure**. A viure **lliurement i amb seguretat**.
- **Article 4.** Prohibició de l'esclavitud i la servitud
Ningú no ens pot esclavitzar. **L'esclavitud està prohibida** en tots els casos.
- **Article 5.** Prohibició de la tortura
Ningú no té dret a torturar-nos ni a tractar-nos de forma cruel, inhumana o degradant.
- **Article 6. Reconeixement de la personalitat jurídica**
Tots els nostres drets han de ser reconeguts a tot arreu.
- **Article 7. Igualtat davant la llei**
La llei és la mateixa per a tothom. No se'ns pot aplicar de forma diferent.
- **Article 8. Assistència legal**
Quan algú no respecta els nostres drets podem demanar la protecció de la justícia.
- **Article 9. Prohibicions de detencions arbitràries**
Ningú no té dret, arbitràriament, a detenir-nos, a mantenir-nos a la presó ni a expulsar-nos del país on vivim.
- **Article 10. Judici just i públic**
Si hem de ser jutjats ha de ser públicament. I aquells que ens jutgin han de ser completament imparcials.
- **Article 11. Presumpció d'innocència**
Si som acusats, sempre tenim dret a defensar-nos. S'ha d'admetre que som innocents mentre no es pugui provar que som culpables. Ningú no té dret a condemnar-nos ni a castigar-nos per coses que no hem fet.
- **Article 12. Vida privada i familiar**
Ningú no pot ficar-se arbitràriament en la nostra vida privada, en la nostra família, la nostra casa o la nostra correspondència.

- **Article 13. Lliure circulació nacional i internacional**
Tenim dret a entrar i sortir del nostre país quan vulguem.
- **Article 14. Asil**
Si ens persegueixen, tenim dret a anar a un altre país i demanar que ens protegeixin. Però perdem aquest dret si no respectem els articles d'aquesta Declaració.
- **Article 15. Nacionalitat**
Tenim dret a pertànyer a un país. I, si desitgem pertànyer a un altre país, ningú no pot, arbitràriament, impedir-nos-ho.
- **Article 16. Igualtat en el matrimoni i protecció de la família**
Quan tenim edat de casar-nos, tenim dret a fer-ho sigui quina sigui la nostra raça, el nostre país d'origen o la nostra religió. Les dones i els homes tenim els mateixos drets quan som casats i quan ens separem. No hi ha ningú que ens pugui obligar a casar-nos i, si ho fem, el govern del nostre país ha de protegir la nostra família.
- **Article 17. Propietat privada**
Com tothom, tenim dret a tenir les nostres coses, i ningú no té dret a prendre'ns-les.
- **Article 18. Llibertat de pensament, de consciència i de religió**
Tenim dret a pensar el que volem i a canviar de manera de pensar. També tenim dret a triar lliurement la religió que volem, a canviar de religió i a practicar-la com ens sembli, sols o amb d'altres persones.
- **Article 19. Llibertat d'opinió i d'expressió**
Tots tenim dret a la llibertat d'opinió i d'expressió. Tenim dret a intercanviar idees amb les persones d'altres països sense que les fronteres ens ho impedeixin.
- **Article 20. Llibertat de reunió i d'associació**
Tots tenim dret a organitzar grups i reunions, i a participar-hi de manera pacífica. Ningú no ens pot obligar a formar part d'un grup.

- **Article 21. Participació democràtica**

Tenim dret a participar activament en les decisions del nostre país, directament o escollint representants que tinguin les nostres idees i votant lliurement per indicar la nostra elecció.

Per poder escollir els nostres governants, periòdicament s'han de fer eleccions no manipulades en les quals tothom pugui votar lliurement.

- **Article 22. Seguretat social**

Cadascú de nosaltres tenim dret a beneficiar-nos de tots els avantatges socials, culturals i econòmics per poder viure dignament.

- **Article 23. Treball i llibertat sindical**

Tenim dret a treballar, a triar lliurement una feina i a rebre un sou que ens permeti viure dignament, a nosaltres i a la nostra família. Totes les persones que facin el mateix treball, tenen dret, sense cap discriminació, al mateix sou. Si treballem, tenim dret a agrupar-nos per defensar els nostres interessos.

- **Article 24. Descans i lleure**

Tots tenim dret a descansar. Per tant, la jornada laboral no ha de ser excessivament llarga i, periòdicament, hem de poder tenir vacances pagades.

- **Article 25. Salut i benestar**

Tant nosaltres com la nostra família tenim dret a un nivell de vida que ens asseguri l'alimentació, el vestit, l'habitatge i l'assistència en cas de malaltia. Tenim dret a ser ajudats si no podem treballar, ja sigui perquè no hi ha feina, perquè estem malalts, perquè som massa grans o per qualsevol altra raó independent de la nostra voluntat. Tots els nens i nenes tenen els mateixos drets, encara que els seus pares no estiguin casats.

- **Article 26. Educació**

Tenim dret a anar a l'escola, i a beneficiar-nos de l'escola obligatòria sense haver de pagar res.

L'escola ha de fomentar la convivència i el desenvolupament dels talents de cadascú.

Els pares tenen dret a triar el tipus d'educació dels seus fills.

- **Article 27: Cultura**

Tots tenim dret a participar i beneficiar-nos tant de la vida cultural com del progrés científic de la societat en què vivim.

- **Article 28. Ordre social i internacional**

Per tal que tots els drets i les llibertats de què hem parlat fins ara puguin ser protegits adequadament, cal que existeixi un ordre social i internacional que ho faci possible.

- **Article 29. Comunitat**

Tots tenim deures en relació amb les persones que ens envolten, a les quals, d'altra banda, necessitem per desenvolupar-nos plenament. La nostra llibertat i els nostres drets només estan limitats pel reconeixement i el respecte necessari a la llibertat i els drets dels altres.

- **Article 30: Dret que aquests drets no siguin suprimits en cap circumstància**

Cap Estat, cap grup, cap ésser humà, pot utilitzar cap principi d'aquesta Declaració per suprimir el drets i llibertats que s'hi proclamen.

Infografia interactiva que podeu consultar en aquest [enllaç](#), on podreu desplegar cadascun dels articles clicant les icones corresponents.

Síntesi. 1948: Declaració Universal de Drets Humans

- **1948.** Aprovació per part de les Nacions Unides de la Declaració Universal de Drets Humans
- **1966.** Desenvolupament de diversos tractats que completen la Declaració.
- **1976.** La Declaració es converteix en llei internacional.
- **2006.** Les Nacions Unides creen el Consell de Drets Humans, per vetllar pel seu compliment.

Llista dels 30 articles de la Declaració Universal dels Drets Humans:

1. Tots els éssers humans naixem lliures i iguals
2. Tothom té dret a aquests drets
3. Dret a la vida
4. Ningú no serà sotmès a esclavitud o servitud
5. Ningú no serà sotmès a tortura
6. Tot ésser humà té dret a una personalitat jurídica
7. Tots som iguals davant la llei
8. Tothom té dret a defensar-se davant els tribunals
9. Ningú no podrà ser detingut arbitràriament ni desterrat
10. Dret a un judici just
11. Dret a la presumpció d'innocència
12. Dret a la intimitat
13. Dret a la llibertat de moviment
14. Dret d'asil
15. Dret a la nacionalitat
16. Dret al matrimoni
17. Dret a la propietat
18. Dret a la llibertat de pensament, consciència i religió
19. Dret a la llibertat d'expressió
20. Dret a la llibertat de reunió
21. Dret a la democràcia
22. Dret a la seguretat social.
23. Dret al treball
24. Dret a l'oci

25. Dret a un nivell de vida adient
26. Dret a l'educació
27. Dret a la cultura
28. Dret a l'ordre social
29. Dret a les llibertats i al respecte de la comunitat
30. Dret que aquests drets no siguin suprimits en cap circumstància

Infografia interactiva que podeu consultar a:

<https://www.termcat.cat/ca/recursos/productes-multimedia/declaracio-universal-dels-drets-humans>

4. Breu història de la cooperació catalana fins avui: del 0,7% als ODS

*“No és perquè les coses siguin difícils que no ens hi atrevim.
Més aviat les fem difícils quan no ens hi atrevim” - Sèneca*

1945

La cooperació té els seus orígens en la coneguda Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD), nascuda el 1945 després de la Segona Guerra Mundial, per impulsar el desenvolupament dels països que tenien dificultats per finançar tant les seves necessitats bàsiques com el creixement econòmic.

Amb aquesta ajuda van néixer les primeres ONG de desenvolupament dels països del nord.

Conegudes com a **assistencialistes**, focalitzaven la seva acció en les accions d'emergència. El seu naixement va coincidir amb la constitució de les Nacions Unides i just un any després del naixement del Banc Internacional per la Reconstrucció i el Desenvolupament (IBRD), del qual formen part el Banc Mundial, el Fons Monetari Internacional (FMI) i el GATT (Acord General sobre Aranzels de Duana i Comerç).

1960

A principis dels anys 60, van començar a aparèixer les ONG anomenades **desenvolupistes**, perquè fomentaven el desenvolupament local al sud, sensibilitzant alhora l'opinió pública del nord. Tot plegat, coincidint amb els anys en què 17 països de l'Àfrica es van independitzar.

1972

Pel maig del 1972, les Nacions Unides van aprovar una resolució que dictava que els països desenvolupats destinarien el 0,7% del seu producte interior brut (PIB) a l'Ajuda Oficial al Desenvolupament per als països en vies de desenvolupament.

Tot i que els governs català i espanyol s'han compromès a complir l'Agenda 2030 de les Nacions Unides que estableix nous objectius globals de benestar i desenvolupament (ODS), cal dir que l'Estat espanyol, amb el 0,19%, és el 22è donant del món i se situa a la cua d'Europa, segons dades del 2017 de l'informe "[La realidad ayuda](#)".

En aquest marc, va néixer el conegut com a **associacionisme del sud**, en què els països no alineats van reclamar un nou ordre econòmic internacional. Paradoxalment, en paral·lel a l'alça del preu del petroli, es va iniciar el període d'endeutament creixent dels països del sud.

1982

Arran de la declaració de Mèxic com a incapaç per fer-se càrrec del seu deute extern, neixen les ONG anomenades **d'apoderament**, que prioritzen la pressió política al nord i la sensibilització de l'opinió pública.

A Espanya, arran de la transició política cap a la democràcia i el triomf a Nicaragua de la Revolució Sandinista, van néixer multitud d'organitzacions i comitès de solidaritat sandinista, que es van estendre a d'altres processos d'alliberament nacional a Centreamèrica, com els d'El Salvador i Guatemala.

En paral·lel, a escala municipal, es van desenvolupar molts "agermanaments" entre municipis espanyols i els seus homòlegs a Centreamèrica. Així, els municipis de l'Estat espanyol van començar a destinar fons públics a cooperació al desenvolupament i es van iniciar activitats per captar recursos i sensibilitzar l'opinió pública sobre la realitat dels països del sud.

1986

El 1986 es constituïa el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD), a Salt, al Gironès. Es va constituir amb 27 socis. La Junta Executiva era formada pels ajuntaments d'Arbúcies, Olot, Santa Coloma de Gramenet, Tarragona i Terrassa, juntament amb tres entitats (Justícia i Pau, CIEMEN i Càritas Diocesana).

En l'actualitat, el FCCD, amb més de 320 socis, està format per ajuntaments catalans i altres organitzacions municipalistes (diputacions, consells comarcals i mancomunitats), que destinen una part del seu pressupost a finançar accions de cooperació al desenvolupament i de solidaritat amb els pobles dels països més desfavorits.

Els ajuntaments socis del FCCD agrupen el 85 % de la població de Catalunya i representen el 30% del total dels municipis de Catalunya.

1994

El 1994 esclata un procés que s'havia anat gestant els anys anteriors en què la cooperació va esdevenir un fenomen social, més enllà de la simple transferència de recursos d'estat a estat.

Durant la tardor del 1994 es va estendre per tot l'Estat espanyol una mobilització que exigia als partits polítics que assumissin el compromís que l'Ajuda Oficial al Desenvolupament aconseguís el **0,7% del PIB**, segons el compromís assumit el 1980 i que no s'havia acomplert mai.

A l'avinguda Diagonal de Barcelona i a moltes places de municipis catalans es van realitzar diverses **acampades** per reivindicar l'acompliment del compromís.

Durant la mobilització, les ONG van experimentar una capacitat de mobilització tal que va suposar per a molts una presa de consciència del poder de les ONG per contribuir al canvi social. En aquell mateix moment, internacionalment estava prenent forma el que més tard desembocaria en el moviment antiglobalització o alterglobalització, que organitzativament es va formalitzar a Seattle el 1999.

2000

Al setembre del 2000, la comunitat internacional reunida a Nova York va aprovar la **Declaració del Mil·leni**, en la qual els països assumien el compromís d'una aliança mundial per reduir la pobresa extrema i l'assoliment de 8 objectius (els ODM) en el termini de 15 anys.

El mateix any, Espanya va realitzar una consulta popular sobre el deute extern dels països del sud. Més d'1 milió de persones es van mostrar a favor de la condonació del deute extern. Aquesta va ser la primera gran mobilització contra una de les causes de la pobresa i la injustícia al sud global.

2001

El 2001 el Parlament català va aprovar la **Llei catalana de cooperació al desenvolupament** amb un ampli consens. La llei regula la cooperació de la Generalitat de Catalunya i estableix els valors, les finalitats i els principis que ordenen la cooperació. Igualment, estableix els mecanismes de coordinació, col·laboració i cooperació amb els ens locals catalans.

2003

El 2003 naixia l'**Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)**, un organisme de la Generalitat de Catalunya responsable de gestionar les polítiques de cooperació al desenvolupament i acció humanitària. L'ACCD està adscrita al Departament d'Acció Exterior i Govern Obert i és l'instrument del Govern i la ciutadania de Catalunya per sumar-se a la comunitat internacional en el compromís per construir un món més just i solidari, així com treballar per garantir l'accés als drets fonamentals i al lliure desenvolupament de les persones i els pobles d'arreu del món.

2015

L'any 2015, les Nacions Unides van aprovar l'**Agenda 2030**, un full de ruta global per avançar cap al desenvolupament sostenible. L'Agenda inclou 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) per assolir el 2030. Els ODS cobreixen la dimensió social, econòmica i ambiental de la sostenibilitat i aborden cinc grans àmbits: planeta, persones, prosperitat, pau i aliances.

Síntesi. Breu història de la cooperació catalana fins avui: del 0,7% als ODS

- **1945.** Neix l'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) després de la Segona Guerra Mundial. ONG assistencialistes.
- **1960.** Neixen les ONG anomenades **desenvolupistes**, que promouen el desenvolupament local al sud.
- **1972.** Les Nacions Unides aproven que els països desenvolupats destinin el 0,7% del seu producte interior brut (PIB) a l'Ajuda Oficial al Desenvolupament per als països en vies de desenvolupament.
- **1982.** Neixen les ONG **d'apoderament**, que prioritzen la pressió política al nord i la sensibilització de l'opinió pública. A escala municipal, es creen molts "agermanaments" entre municipis espanyols i els seus homòlegs a Centreamèrica.
- **1986.** Es constitueix el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD). En l'actualitat compta amb més de 320 socis. Format per ajuntaments catalans i altres organitzacions municipalistes (diputacions, consells comarcals i mancomunitats).
- **1994.** S'estén per tot l'Estat espanyol una mobilització exigint als partits polítics que assumeixin el compromís de destinar el **0,7% del PIB** a la cooperació.

- **2000.** Aprovació de la **Declaració del Mil·lenni**. Compromís d'una aliança mundial per reduir la pobresa extrema i l'assoliment de 8 objectius (els ODM) en 15 anys. Consulta popular a Espanya sobre el deute extern dels països del sud. Més d'1 milió de persones voten a favor de la condonació del deute extern.
- **2001.** El Parlament català aprova la **Llei catalana de cooperació al desenvolupament** que regula la cooperació de la Generalitat de Catalunya.
- **2003.** Neix l'**Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)**, responsable de gestionar les polítiques de cooperació al desenvolupament i acció humanitària.
- **2015.** Les Nacions Unides aproven l'**Agenda 2030** per avançar cap al desenvolupament sostenible. L'Agenda inclou 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) per assolir el 2030.

5. Marc normatiu actual

“Si tu no ets part de la solució, ets part del problema” – Proverbi africà

a. Llei 26/2001 de cooperació al desenvolupament

La Llei de cooperació al desenvolupament, aprovada pel Parlament de Catalunya el 17 de desembre de 2001, estableix i regula el règim jurídic al qual s'ha d'ajustar l'activitat de l'Administració de la Generalitat en matèria de cooperació al desenvolupament i de solidaritat internacional.

La cooperació al desenvolupament s'entén com un bé públic global al qual s'ha compromès la societat catalana.

La Llei, doncs, reflecteix la voluntat de contribuir des de Catalunya al compliment dels compromisos assumits pels països desenvolupats, en el marc de les Nacions Unides, de destinar el 0,7% del producte interior brut al desenvolupament dels països i els pobles en desenvolupament.

Una de les singularitats més destacades del model català és el fet que s'entén la intervenció pública com a complementària i com a impulsora de les iniciatives cíviques de solidaritat i de cooperació.

Una llei nascuda de la participació de la societat civil

La Llei de cooperació al desenvolupament de Catalunya és el resultat d'un procés de consultes en què van participar diferents representants de les institucions i societat civil del país, així com nous agents de cooperació com les universitats, els sindicats, els col·legis professionals i les associacions empresarials.

El nou marc legislatiu ha representat un punt d'inflexió en la manera de fer en l'àmbit de la cooperació internacional que s'ha impulsat des de Catalunya.

L'objectiu de la Llei és fomentar l'esperit emprenedor en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament i la promoció de la pau, a través de la col·laboració i la concertació entre les iniciatives socials i l'activitat administrativa.

Així, vol incentivar la promoció de les diverses iniciatives i agents de cooperació de Catalunya que s'han mostrat cada vegada més capaços, connectats i reconeguts internacionalment. La Llei vol que, amb el suport de l'Administració pública, també assumeixin una responsabilitat fonamental en l'execució dels plans, els programes i els projectes de solidaritat i cooperació al desenvolupament.

Una de les aportacions més importants de la Llei és la voluntat que les activitats de cooperació engegades des de la Generalitat i els ens locals impulsin el desenvolupament econòmic i el benestar social dels països receptors de la cooperació.

Així doncs, s'estableix que la cooperació oficial catalana ha de tenir com a finalitat l'erradicació de la pobresa, la protecció dels drets humans, l'impuls d'un desenvolupament humà sostenible, la promoció de la igualtat de gènere, i la defensa i la promoció de les identitats culturals dels pobles.

En aquest sentit, es consideren prioritàries les accions de cooperació als països i pobles que són víctimes de situacions de pobresa, d'emergència o de transgressió dels drets humans, i es prioritza la cooperació amb els pobles de la Mediterrània, l'Amèrica llatina i l'Àfrica subsahariana.

Planificació estratègica cada 4 anys i plans anuals

La Llei de cooperació al desenvolupament estableix que la cooperació oficial catalana es planificarà partint de dos instruments importants: **el Pla director i els plans anuals**. El Pla director, que s'elabora cada 4 anys, recull la política de la Generalitat en matèria de cooperació al desenvolupament, fixa les prioritats geogràfiques i sectorials i els objectius estratègics, i estableix les previsions de recursos. En canvi, els plans anuals programen l'activitat de la cooperació oficial catalana i han de desenvolupar els objectius, les prioritats i els recursos establerts pel Pla director.

A banda del Pla director i els plans anuals, les actuacions la Generalitat en matèria de cooperació al desenvolupament també s'articulen per mitjà de la cooperació tècnica, la cooperació econòmica i financera, l'acció humanitària i l'ajut humanitari d'emergència, l'educació per al desenvolupament, i la generació de fons especials de

cooperació i altres instruments per dur a terme les finalitats i els objectius establerts per aquesta Llei i pels plans de cooperació al desenvolupament.

La Llei de cooperació al desenvolupament també regula alguns instruments específics amb l'objectiu d'ordenar el foment de les actuacions dels agents de cooperació. Per això, arran de la Llei es va crear el registre d'organitzacions no governamentals per al desenvolupament.

Síntesi. Llei 26/2001 de cooperació al desenvolupament

- **2001.** El Parlament de Catalunya aprova la **Llei marc de la cooperació catalana**, després d'un **procés participatiu** de tots els agents institucionals i de la societat civil vinculats a la cooperació.
- Considera prioritària la cooperació als països que viuen **situacions de pobresa, d'emergència o de transgressió dels drets humans**.
- Prioritza la cooperació amb els **pobles de la Mediterrània, l'Amèrica llatina i l'Àfrica subsahariana**.
- La cooperació al desenvolupament es regeix per una **Pla director definit cada 4 anys i plans anuals**.
- Promou **l'esperit emprenedor en l'àmbit de la cooperació**, a través de la col·laboració i la **concertació entre les iniciatives socials i l'activitat administrativa**.
- Es crea el **registre d'organitzacions no governamentals** per al desenvolupament.

b. Pla director de cooperació al desenvolupament 2019-2022

El Pla director de cooperació al desenvolupament és el document que recull la política de la Generalitat de Catalunya en aquesta matèria. S'elabora cada 4 anys i estableix les prioritats geogràfiques i sectorials, els objectius estratègics, els productes i els resultats que es volen obtenir, i també els recursos humans, materials, econòmics o de gestió necessaris per aconseguir-los.

El document actual al qual farem referència és el que comprèn del 2019 al 2022 i va ser aprovat per la Comissió d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència del Parlament de Catalunya el 19 de juliol de 2019.

El Pla director de cooperació al desenvolupament 2019-2022 de la Generalitat de Catalunya recull la contribució de la cooperació catalana als objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de les Nacions Unides⁴. El pla marca set objectius vinculats al desenvolupament sostenible, basats en la perspectiva de gènere i els drets humans.

Els tres primers objectius estan centrats en la defensa dels drets humans de les dones, els drets civils i polítics de les persones per aconseguir societats més democràtiques i de la preservació dels drets econòmics, socials i culturals de les persones més vulnerables, especialment si tenen algun tipus de discapacitat.

La resta d'objectius del Pla director se centren en la promoció de la sostenibilitat ambiental, la lluita contra el canvi climàtic i la pèrdua de la biodiversitat; la promoció de la governança democràtica; la promoció d'una cultura de pau per prevenir i transformar conflictes violents i la necessitat d'implicar-se per a la construcció de partenariats globals per abordar els reptes per al desenvolupament sostenible.

Vegem-los en detall a continuació:

- **Objectiu estratègic 1:**

Contribuir a la defensa, a la garantia i l'exercici dels drets humans de les dones, i a la transformació de les estructures que perpetuen les desigualtats entre homes i dones, des de l'EGiBDH.

⁴ Podeu ampliar la informació sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) al web de les Nacions Unides: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/>

- Prevenir, detectar i erradicar totes les formes de violència masclista en tots els àmbits.
- Promoure la representació i la participació paritària de les dones en les estructures de poder i en la presa de decisions de tots els àmbits.
- Impulsar l'apoderament polític i l'autonomia econòmica de les dones.
- Reconèixer i redistribuir els treballs de cures.
- Promoure la coresponsabilitat en el treball reproductiu i comunitari.
- Impulsar el dret a la salut, el dret al propi cos i els drets sexuals i reproductius.
- Promoure el principi d'igualtat entre homes i dones en l'àmbit laboral.

- **Objectiu estratègic 2:**

Promoure i garantir els drets civils i polítics per consolidar societats més democràtiques.

- Enfortir les organitzacions i moviments socials perquè puguin exercir el seu paper de control social sobre l'acció dels governs.
- Donar suport en processos que permetin aprofundir en la qualitat democràtica i la generació d'informacions lliures de manipulacions.
- Contribuir a la recuperació de la memòria històrica en aquells països que han viscut sotmesos a règims autoritaris.
- Donar suport i atenció als defensors dels drets humans, així com a les poblacions en processos de descolonització, autodeterminació i transicions democràtiques.

- **Objectiu estratègic 3:**

Garantir el lliure exercici dels drets econòmics, socials i culturals.

- Promoure l'accés equitatiu als sistemes de salut públics.
- Millorar la cobertura i la qualitat dels sistemes educatius públics per cobrir les necessitats bàsiques d'aprenentatge de les persones amb menys oportunitats.
- Promoure el dret dels pobles a determinar les polítiques agrícoles i alimentàries que els afecten, donant suport a programes per garantir tant la seguretat i la sobirania alimentària, com la millora de la producció agrària i pesquera.
- Incentivar els projectes cooperatius, promoure l'economia circular neutra en carboni, així com l'aplicació efectiva dels drets laborals (especialment entre joves i dones) i garantir una ocupació digna.

- Donar suport a la convivència multicultural, a la inclusió, a la diversitat i als valors comuns.
- Millorar la cobertura i la qualitat dels sistemes de serveis socials públics.
- Contribuir a garantir per a tothom l'accés a la cultura.
- Promoure l'esport i l'educació en el temps lliure.
- Donar resposta als reptes dels moviments migratoris, garantint els drets dels migrants.
- Potenciar un model de desenvolupament urbà sostenible socialment, ambientalment i econòmicament.

- **Objectiu estratègic 4:**

Garantir un medi ambient saludable i motor d'un desenvolupament humà sostenible.

- Promoure l'accés i l'ús dels recursos naturals de manera sostenible, inclusiva i equitativa, vetllant per la biodiversitat.
- Contribuir a la reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle i promoure l'eficiència energètica i l'ús d'energies renovables.
- Promoure models de producció sostenible i de consum responsable i orientar-nos cap a l'economia circular (producció i consum que implica compartir, llogar, reutilitzar, reparar, renovar i reciclar els materials i productes existents la major part del temps possible).
- Contribuir a la justícia ambiental donant suport als col·lectius més vulnerables, com les dones activistes i els col·lectius més impactats pels impactes i riscos ambientals.
- Promoure la mobilitat sostenible, així com les tecnologies netes.

- **Objectiu estratègic 5:**

Promoure la governança democràtica.

- Afavorir la consolidació i el desplegament de la democràcia.
- Millorar les polítiques públiques especialment en l'educació superior, la recerca i les noves tecnologies.
- Impulsar la transparència i el retiment de comptes com a elements clau del bon govern, així com possibilitar que la ciutadania participi en l'elaboració i el seguiment dels pressupostos.

- **Objectiu estratègic 6:**

Promoure el compromís per la pau i la no-violència i prevenció de conflictes.

- Entendre i transformar els factors que generen violència.
- Promoure una cultura de la pau, així com polítiques de cohesió social. Vetllar les polítiques de seguretat que puguin amenaçar els drets humans.
- Contribuir a una solució pacífica, dialogada, justa i duradora dels conflictes violents, especialment els de llarga durada i els conflictes oblidats.
- Defensar la protecció i defensa dels drets humans.
- Promoure la producció cultural i artística com a base per a la transformació social i intercultural.

- **Objectiu estratègic 7:**

Contribuir a l'abordatge dels reptes globals.

- Donar resposta a la mobilitat humana, especialment al dret del refugi, protegint les persones desplaçades i refugiades.
- Abordar les causes de les desigualtats que afecten, especialment, els col·lectius més vulnerables.

Síntesi. Pla director de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya 2019-2022

- El Pla director de cooperació al desenvolupament és el document que recull la política de la Generalitat de Catalunya en aquesta matèria. S'elabora cada 4 anys i estableix les prioritats geogràfiques i sectorials, els objectius estratègics, els productes i els resultats que es volen obtenir, i també els recursos humans, materials, econòmics o de gestió necessaris per aconseguir-los.
- El pla marca 7 objectius estratègics:
 1. Defensar els drets humans de les dones.
 2. Defensar els drets civils i polítics de les persones per aconseguir societats més democràtiques.
 3. Garantir el lliure exercici dels drets econòmics, socials i culturals.
 4. Promoure la sostenibilitat ambiental, la lluita contra el canvi climàtic i la pèrdua de la biodiversitat.
 5. Promoure la governança democràtica.
 6. Promoure una cultura de pau per prevenir i transformar conflictes violents.
 7. Contribuir a l'abordatge dels reptes globals per a una justícia global.

c. Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible

L'Agenda 2030 és el nou full de ruta global per avançar vers el desenvolupament sostenible. Aprovada per Nacions Unides el 2015, inclou 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a assolir el 2030. Els ODS cobreixen la dimensió social, econòmica i ambiental de la sostenibilitat i aborden cinc grans àmbits: planeta, persones, prosperitat, pau i aliances.

El Govern de Catalunya s'hi ha compromès mitjançant l'elaboració del Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya, amb la participació de tots els seus departaments, i l'impuls de l'Aliança Catalunya 2030, un partenariat entre actors públics i privats de Catalunya on es compartiran els compromisos de país per fer realitat els ODS.

Els 17 objectius de desenvolupament sostenible:

1. **Erradicació de la pobresa:** posar fi a la pobresa en totes les seves formes a tot arreu.
2. **Lluita contra la fam:** posar fi a la fam i la inanició, aconseguir la seguretat alimentària, millorar la nutrició i promoure una agricultura sostenible.
3. **Bona salut:** garantir vides saludables i promoure el benestar per a totes les edats.

4. **Educació de qualitat:** garantir una educació inclusiva per a tots i promoure oportunitats d'aprenentatge duradores que siguin de qualitat i equitatives.
5. **Igualtat de gènere:** aconseguir la igualtat de gènere a través de l'enfortiment de dones adultes i joves.
6. **Aigua potable i sanejament:** garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'aigua i de les condicions de sanejament.
7. **Energies renovables:** garantir l'accés de totes les persones a fonts d'energia assequibles, fiables, sostenibles i renovables.
8. **Treball digne i creixement econòmic:** promoure un creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, una ocupació plena i productiva, i un treball digne per a totes les persones.
9. **Innovació i infraestructures:** construir infraestructures resistents, promoure una industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.
10. **Reducció de la desigualtat:** reduir la desigualtat entre i dins dels països.
11. **Ciutats i comunitats sostenibles:** crear ciutats sostenibles i poblats humans que siguin inclusius, segurs i resistents.
12. **Consum responsable:** garantir un consum i uns patrons de producció sostenibles.
13. **Lluita contra el canvi climàtic:** combatre amb urgència el canvi climàtic i els seus efectes.
14. **Flora i fauna aquàtiques:** conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, mars i recursos marins per a un desenvolupament sostenible.
15. **Flora i fauna terrestres:** protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, i detenir i revertir la degradació de la terra i detenir la pèrdua de la biodiversitat.
16. **Pau i justícia:** promoure societats pacífiques i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar a totes les persones accés a la justícia i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.
17. **Aliances per als objectius mundials:** enfortir els mitjans per implementar i revitalitzar les associacions mundials per a un desenvolupament sostenible.

Més informació sobre els ODS:

- http://cads.gencat.cat/ca/Agenda_2030/
- <https://www.diba.cat/web/ods/>

Síntesi. Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible

Agenda 2030: nou full de ruta global per avançar vers el desenvolupament sostenible.

Aprovada per Nacions Unides el 2015

Inclou 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a assolir el 2030.

Els ODS cobreixen la dimensió social, econòmica i ambiental de la sostenibilitat i aborden cinc grans àmbits: planeta, persones, prosperitat, pau i aliances.

Més informació sobre els ODS:

- http://cads.gencat.cat/ca/Agenda_2030/
- <https://www.diba.cat/web/ods/>

6. La cooperació a Catalunya: la cooperació descentralitzada

“El teu valor com a ésser humà no depèn de com et tractin a tu, sinó de com tractis tu els altres” – Nontombi Naomi Tutu

6.1. La cooperació tècnica municipal o cooperació descentralitzada

La cooperació oficial descentralitzada (COD) és l'Ajut Oficial al Desenvolupament (AOD) que ofereixen les administracions públiques subestatales. En el cas de Catalunya és la cooperació que ofereixen:

- Generalitat
- Ajuntaments
- Consells Comarcals
- Agrupacions municipals
- Agrupació municipal especialitzada en cooperació: Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD)

Els seus **objectius** són:

- Promoure una cooperació des de l'àmbit local i des dels governs locals.
- Treballar de manera horitzontal i recíproca amb els socis dels projectes de cooperació.
- Fomentar el treball de manera multilateral i en xarxa amb tots els actors de l'àmbit local.
- Dissenyar i planificar des de l'àmbit local i amb el consens polític i ciutadà necessari el projecte a desenvolupar.
- Promoure temàtiques centrades en les necessitats quotidianes de l'àmbit local, temàtiques més de proximitat.
- Enfortir els governs locals per millorar les polítiques públiques locals i els serveis a la ciutadania.
- Donar resposta a problemàtiques globals des de l'àmbit local.
- Promoure canvis culturals de la ciutadania i del model de desenvolupament.

La cooperació descentralitzada preveu que els governs locals i supramunicipals promoguin una **política local de cooperació des de la transversalitat i el consens polític i ciutadà**. Així, els recursos són diversos en funció de la temàtica a desenvolupar, però en tot cas mai es tracta des d'un departament específic dels governs locals.

Els recursos que s'utilitzen són els propis dels governs locals, xarxes impulsades pels governs locals i el conjunt d'actors involucrats en el pla de cooperació.

Els actors de la cooperació a Catalunya:

a. Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD)

Organització formada per ajuntaments catalans i altres organitzacions municipalistes (diputacions, consells comarcals i mancomunitats), que destinen una part del seu pressupost a finançar accions de cooperació al desenvolupament i de solidaritat amb els pobles dels països més desfavorits.

b. Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)

Organisme de la Generalitat de Catalunya responsable de gestionar les polítiques de cooperació al desenvolupament, construcció de pau, acció humanitària i drets humans per contribuir a l'erradicació de la pobresa i afavorir el desenvolupament humà sostenible.

c. Diputació de Barcelona.

L'Oficina de Cooperació al Desenvolupament de la Direcció de Relacions Internacionals és l'encarregada de desplegar la política de cooperació de la Diputació de Barcelona, amb tres grans objectius:

- Impulsar polítiques locals de cooperació al desenvolupament, i acompanyar als ajuntaments en la concepció, seguiment i avaluació de les seves iniciatives.
- Cooperar amb els governs locals de països en desenvolupament i fomentar la cooperació i la solidaritat internacional com a marc idoni per a l'intercanvi d'experiències i la realització conjunta de projectes.
- Donar suport a les entitats sense ànim de lucre amb l'objectiu de treballar de forma coordinada en el foment de projectes de cooperació al desenvolupament a països tercers i en iniciatives d'educació per al desenvolupament en els municipis de la província de Barcelona.

d. Consells comarcals i ajuntaments

Destinen una part del seu pressupost a finançar accions de cooperació al desenvolupament i de solidaritat amb els pobles dels països més desfavorits i també fan accions d'educació per al desenvolupament.

e. ONGD / Consell de Cooperació al Desenvolupament

El Consell de Cooperació al Desenvolupament (CCD) és l'òrgan consultiu i de participació de la comunitat catalana per al desenvolupament de l'activitat de l'Administració de la Generalitat en l'àmbit de la cooperació. Està format per representants de l'Administració de la Generalitat i de les organitzacions no governamentals (ONGD) per al desenvolupament i altres institucions, entitats i personalitats rellevants reconegudes com a membres destacats de la comunitat catalana per al desenvolupament.

6.2. Per què hem de fer polítiques de cooperació?

En determinades ocasions i contextos, la cooperació s'ha arribat a qüestionar i s'han creat alguns prejudicis entorn d'aquesta acció.

A la guia *Les raons per a la cooperació*, publicada el 2015, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) recull els següents arguments que donen resposta a la pregunta: "Per què hem de fer cooperació?"

1. Perquè l'intercanvi ens permet aprendre els uns dels altres.

La cooperació permet interaccionar amb altres societats i dinàmiques i, fins i tot, establir aliances amb altres poblacions i ciutats per fer front a reptes comuns.

2. Perquè parlem de drets i els drets s'han de garantir per tot arreu.

Cal garantir i conservar els drets de la nostra societat i treballar, alhora, per tenir un context internacional que doni les oportunitats i garanties establertes per les Nacions Unides pel que fa a drets humans.

3. Perquè és un mecanisme de redistribució de riquesa.

Mentre no existeixin mecanismes alternatius, la cooperació és el més semblant a un sistema de redistribució de la riquesa per fer front a les desigualtats.

4. Perquè són problemes globals que es poden gestionar des del món local.

Si abordem des de casa nostra problemàtiques mundials com l'emergència climàtica, per exemple, per què no hauríem d'abordar el desenvolupament i la resolució de problemàtiques a pobles, ciutats i països de més enllà que tenen mancança de capacitats, recursos, experiències o llibertats per poder-ho abordar?

5. Perquè visibilitzar el nostre municipi en el marc dels valors genera oportunitats locals.

La cooperació també és una magnífica oportunitat de col·locar-nos en el món i generar oportunitats de tot tipus per a la nostra ciutadania i el nostre municipi: oportunitats laborals, culturals, polítiques, econòmiques, relacions institucionals, imatge de ciutat, etc.

Cal evitar de confondre-ho amb la substitució de la internacionalització de l'economia, però és cert que ser reconeguts i coneguts internacionalment en el marc dels valors de la cooperació genera oportunitats al món local.

6. Perquè facilita la inclusió de la nostra ciutadania.

La cooperació és un vector d'inclusió i de difusió de la diversitat ciutadana actual. Les persones nouvingudes aprenen de la població més antiga (les seves tradicions, manera d'organitzar-se, valors, etc.) i s'incorporen al teixit i a la dinàmica social. Igualment, la població més antiga pot conèixer millor la realitat de la qual procedeixen les persones nouvingudes, entendre les seves circumstàncies i apreciar també la seva cultura i els seus valors.

7. Perquè permet educar en valors.

La cooperació es basa en els valors sobre els quals hem construït la nostra societat. No es pot cooperar sense respectar, sense dialogar, sense estar disposats a aprendre de la diversitat. Posar en pràctica la cooperació és un exercici de tots aquests valors, absolutament necessaris per a la nostra societat.

8. Perquè promou la cultura democràtica i la transparència.

La cooperació exigeix retre comptes de manera continuada i una orientació absoluta cap a l'interès comú. Les societats amb estàndards democràtics més alts són les que més cooperen. Es constata que cooperar permet substituir les velles formes de fer política fora de les nostres fronteres, construïdes al voltant de valors excloents i de dominació, i pràctiques totalment opaques.

9. Perquè cooperar és una forma de mostrar gratitud a qui ens va ajudar en el passat i a qui ens ajudarà en un futur.

Cal apel·lar a la memòria històrica i recordar que en d'altres moments històrics vam ser nosaltres qui vam ser ajudats. L'ajuda mútua és un mecanisme de supervivència inqüestionable, però sobretot permet la construcció d'aliances per abordar problemes i reptes comuns.

10. Perquè és una forma econòmica i eficient de fer política exterior.

Construir la pau és infinitament més econòmic que fer la guerra. Com a forma de política exterior, destinar recursos a projectes de desenvolupament, protegir activistes dels drets humans, denunciar governs corruptes o qualsevol de les accions que comprèn la cooperació, sobretot municipal, és més eficient en qualsevol dels casos.

Síntesi. La cooperació a Catalunya: cooperació descentralitzada

- **Cooperació descentralitzada:** cooperació directa que realitzen ajuntaments, consells comarcals, diputacions, Generalitat i agrupacions municipals, amb els seus homòlegs als països receptors de la cooperació.
- La cooperació local treballa des de la **transversalitat** i el **consens polític i ciutadà**.
- Els actors de la cooperació a Catalunya són:
 - Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD)
 - Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)
 - Diputació de Barcelona.
 - Consells Comarcals i Ajuntaments
 - ONGD / Consell de Cooperació al Desenvolupament
- **Per què hem de fer polítiques de cooperació?**
 1. Perquè l'intercanvi ens permet aprendre els uns dels altres.
 2. Perquè parlem de drets i els drets s'han de garantir per tot arreu.
 3. Perquè és un mecanisme de redistribució de riquesa.
 4. Perquè són problemes globals que es poden gestionar des del món local.
 5. Perquè visibilitzar el nostre municipi en el marc dels valors genera oportunitats locals.
 6. Perquè facilita la inclusió de la nostra ciutadania.

7. Perquè permet educar en valors.
8. Perquè promou la cultura democràtica i la transparència.
9. Perquè cooperar és una forma de mostrar gratitud a qui ens va ajudar en el passat i a qui ens ajudarà en un futur.
10. Perquè és una forma econòmica i eficient de fer política exterior.

7. Què és el codesenvolupament?

“Vosaltres, els europeus, teniu els rellotges, però nosaltres tenim el temps” – Proverbi africà

Si abordem des de casa nostra problemàtiques mundials com l'emergència climàtica, per exemple, per què no hauríem d'abordar el desenvolupament i la resolució de problemàtiques a pobles, ciutats i països de més enllà que tenen manca de capacitats, recursos, experiències o llibertats per poder-ho abordar?

La cooperació basada en el codesenvolupament neix arran de l'augment de les migracions internacionals, especialment a França a la dècada dels 80. Davant aquest fenomen es va començar a pensar en aprofitar l'arribada de migrants per fer accions de desenvolupament dels països d'acollida, donant al migrant un rol de desenvolupament.

Així, el codesenvolupament és un tipus d'intervenció en cooperació internacional resultat de la intersecció entre desenvolupament i migració.

A l'**Estat espanyol** s'esmenta el codesenvolupament per primera vegada a la Llei orgànica 8/2000. Un any després, el 2001, es va aprovar el Programa GRECO, per a la regulació i coordinació de l'estrangeria i la immigració, que no es va arribar a aplicar mai. El 2005 es va aprovar el Pla director de la cooperació espanyola, amb accions centrades a Marroc i Equador i el 2009 es va aprovar el Pla director de l'Ajut Oficial al Desenvolupament, que té per objectiu la promoció dels efectes positius entre migració i desenvolupament.

A **Catalunya**, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) va impulsar el concepte de codesenvolupament des de l'any 1998 i va promoure els programes MIDEL, REDEL I, II i III des del 2006 fins a l'actualitat.

El Pla director de la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament del 2007-2010 va incorporar el concepte de codesenvolupament. I el 2008 es va publicar el *Llibre verd del codesenvolupament*.

La participació dels migrants com a factor clau del codesenvolupament

L'objectiu de les polítiques de codesenvolupament és tenir en compte els **principals col·lectius d'immigrants del país d'acollida**, per tal de plantejar **accions de desenvolupament als seus països d'origen**, atorgant-los **un rol d'agents de desenvolupament** i fent-los partícips i protagonistes del projecte.

Així, els projectes de desenvolupament parteixen de la visió dels països d'origen i tenen en compte les necessitats reals dels seus ciutadans. Es porten a terme als països d'on són la majoria dels immigrants. A l'Estat espanyol, per exemple, les accions s'han centrat a Marroc i a Equador. I a Catalunya hi ha diverses experiències al Senegal.

La principal eina utilitzada en el codesenvolupament és la **participació**. Així, es fomenta l'associacionisme o col·lectivisme dels immigrants al país d'acollida, en els contactes amb el país d'origen. També es promou que els projectes de desenvolupament als països d'origen es realitzin amb la participació dels ciutadans per garantir la viabilitat del projecte.

Una altra eina és la **formació dels col·lectius d'immigrants** del país d'acollida i dels grups de ciutadans dels països d'origen. Es promou l'augment de les capacitats dels col·lectius per fer un bon projecte de codesenvolupament. Al mateix temps, es treballa la **sensibilització al país d'acollida**.

Premisses del codesenvolupament

Les premisses entorn les quals gira qualsevol acció de codesenvolupament a Catalunya són:

1. S'emfatitzen **els migrants com a agents de desenvolupament**

No se'ls veuen només com a beneficiaris directes, sinó com a actors destacats. Es busca la implicació de la comunitat del migrant en el desenvolupament del seu àmbit d'origen més enllà del seu entorn immediat. Així, el migrant és un agent de promoció del desenvolupament i de reducció de la pobresa al seu país d'origen.

2. Crear **xarxes que vinculin les societats d'origen i de destinació**, per augmentar l'intercanvi productiu i estimular-ne el desenvolupament.

Es promou la potenciació de l'organització social en destinació i origen. Es treballa en xarxa, amb les entitats de migrants del nord i del sud i altres agents (administracions, ONGD, etc.).

3. **L'estabilitat i permanència en el temps** de les accions de codesenvolupament entre les comunitats vinculades.

Es busca una permanència de connexió entre tots dos pols amb la finalitat de potenciar el coneixement entre comunitats diferents i projectar una visió integradora.

4. **Contribuir al procés d'ampliació d'oportunitats, capacitats i llibertats** de les persones i **erradicar les situacions de pobresa** caracteritzades per la manca de capacitats i opcions per sostenir un nivell de vida digne. Per això, potencia el desenvolupament humà sostenible i sustentable i la integració en un context de benestar.

5. **Fomentar accions simultànies o bidireccionals** per potenciar una espècie de retroalimentació i de mantenir o generar un sentit comunitari, d'únic teixit, i de connexió transnacional entre tots dos focus (origen i destinació).

6. **No convertir-se en un instrument de control migratori.**

7. Les intervencions **sorgeixen de la comunitat de migrants.**

8. **No han de ser imposades** o verticals.

Síntesi. Què és el codesenvolupament?

- El codesenvolupament és un tipus d'intervenció en cooperació internacional resultat de la intersecció entre **desenvolupament i migració**. Es basa en la **participació**.
- Entén els migrants com a agents de desenvolupament.
- Crea **xarxes entre els països d'origen i els de destinació** de la cooperació.
- Les accions de codesenvolupament són estables i permanents en el temps.

- Fomenta les **oportunitats, capacitats i llibertats de les persones** i erradica les situacions de pobresa.
- Fomenta **accions bidireccionals** entre al país d'origen i el de destinació.

8. L'educació per al desenvolupament (EpD)

“Hem d'usar sàviament el temps i adonar-nos que sempre és el moment oportú per fer les coses bé” – Nelson Mandela

L'educació per al desenvolupament (EpD) és un enfocament educatiu que té com a objectiu la formació d'una ciutadania més conscient, solidària i crítica, oberta al món i preparada per lluitar pels grans reptes globals que afronta la nostra societat⁵.

Així, l'EpD s'ha d'entendre com un procés per generar reflexions, actituds i accions per promoure persones responsables i actives en la construcció d'una societat, tant al nord com al sud, compromesa amb la solidaritat (la corresponsabilitat en la transformació de les estructures i les relacions injustes).

Els objectius de l'EdP són:

- Facilitar la comprensió de les relacions que hi ha entre les nostres vides i les de persones d'altres llocs del món.
- Augmentar el coneixement dels factors econòmics i socials del nord i del sud que expliquen l'existència de la pobresa, la desigualtat, l'opressió que condicionen les vides de qualsevol persona.
- Desenvolupar valors, actituds i destreses que fomentin l'autoestima de les persones, i capacitar-les per fer-les més responsables dels seus actes.
- Fomentar la participació en propostes de canvi per aconseguir un món més just en què tant els recursos i els béns com el poder estiguin distribuïts de forma equitativa.
- Dotar les persones i els col·lectius de recursos que els permetin transformar els seus aspectes més negatius.
- Afavorir el desenvolupament humà sostenible individual, comunitari, local i internacional.

⁵ Solidaritza't, comunitats educatives, agents de canvi social. <https://solidaritzat.wordpress.com/educacio-per-al-desenvolupament/>

Cinc dècades d'educació per al desenvolupament i cinc enfocaments en evolució constant

Amb una llarga trajectòria de més de cinc dècades en l'àmbit europeu, l'EpD ha anat evolucionant vinculada al context internacional, a les propostes del desenvolupament de la cooperació i als mateixos aprenentatges dels agents educatius compromesos amb la solidaritat i la cooperació⁶:

1a generació: enfocament caritatiuassistencial.

2a generació: enfocament desenvolupista.

3a generació: educació per al desenvolupament crítica i solidària.

4a generació: educació per al desenvolupament humà i sostenible.

5a generació: educació per al desenvolupament per a la ciutadania global. Apareix a la dècada dels 90.

La sensibilització com a primer pas per a la conscienciació

El primer pas de l'EpD és la sensibilització per aconseguir la presa de consciència i fer sortir les persones de l'àmbit de la ignorància que comporta, com a conseqüència, la indiferència davant les situacions de desigualtat.

La fase de sensibilització permet arribar a sectors de la població que no acostumen a participar en espais d'educació formals. La presa de consciència, que acostuma a ser un element motivador per iniciar processos d'EpD, permet donar a conèixer realitats i qüestionar idees o creences preconcebudes. Quan les persones entenen el fons i la realitat de les situacions de desigualtat, poden comprendre, entendre i sentir empatia per les persones que la pateixen.

Temàtiques que aborda l'EpD per al desenvolupament per a la ciutadania global⁷

- **Drets humans:** l'EpD comparteix amb l'enfocament dels drets humans el sentit de la participació com a dret. Educar per formar ciutadans i ciutadanes amb un sentit global, que es reconeixin com a pertanyents a una comunitat mundial d'iguals, que reclamin el seu protagonisme en el desenvolupament dels processos socials i polítics, tant en el pla local com en el global. Una ciutadania que tingui la capacitat

⁶ Creació de ciutadania global – Visió 2030. Procés participatiu. La contribució catalana al desenvolupament global. Web participa.gencat.cat

⁷ Solidaritza't, comunitats educatives, agents de canvi social - <https://solidaritzat.wordpress.com/educacio-per-al-desenvolupament/>

de denunciar i exigir responsabilitats als governs, les institucions, les empreses, les ONGD, perquè facin efectiu el compliment dels drets humans.

- **Globalització:** consisteix en la creixent comunicació i interdependència entre els diferents països del món, mitjançant la unió dels seus mercats, societats i cultures, a través d'una sèrie de transformacions socials, econòmiques i polítiques, amb greus riscos per a la política participativa, les economies i les cultures locals. L'EpD ens dona l'oportunitat de desenvolupar un pensament crític sobre els problemes globals complexos i ens anima a explorar les seves causes i conseqüències, al mateix temps que ens impulsa a actuar tenint clar que les nostres decisions afecten la vida de persones d'altres parts del món, igual com les seves decisions afecten la nostra vida.
- **Cultura de pau:** l'EpD ens mostra com la pau es construeix a partir de la satisfacció de les necessitats bàsiques de les persones i els pobles, de benestar, llibertat i justícia. L'EpD també ens anima a lluitar davant les desigualtats que marginen, exclouen i provoquen violències en qualsevol de les seves manifestacions.
- **Medi ambient:** l'EpD ens mostra que el medi ambient és determinant en el benestar de les persones i els pobles i ens anima a emprendre accions davant la degradació mediambiental, les causes del canvi climàtic, la reducció de la biodiversitat, el dret a l'aigua i als béns essencials, amb el compromís de tots els agents (ciutadans i ciutadanes, escola, governs, empreses, organitzacions socials).
- **Equitat de gènere:** l'EpD promou la reflexió i els processos que ens portin a canviar el llenguatge, els estereotips sexistes, transmetre una imatge positiva de les dones i visibilitzar les causes de les desigualtats entre homes i dones.
- **Consum responsable:** l'EpD ens mostra com les persones en consumir poden, mitjançant les seves compres quotidianes, contribuir al canvi de les regles de producció i consum en la nostra societat. En aquestes compres i en la mateixa capacitat d'elecció poden convertir un acte de consum conscient en un acte de transformació social. L'EpD també ens anima a crear nous estils de vida personals i comunitaris més austers i responsables.

- **Interculturalitat:** l'EpD considera que és necessari l'aprenentatge d'habilitats i actituds interculturals que facilitin el diàleg, el respecte i la interacció amb persones de tot el món. Aquest aprenentatge va dirigit a fer possible una convivència plena en un món interconnectat gràcies a les noves tecnologies, els mitjans de comunicació, la facilitat per viatjar, les relacions econòmiques internacionals, entre d'altres.
- **Justícia social:** l'EpD vol conscienciar sobre les desigualtats planetàries existents en el repartiment de la riquesa i del poder entre les persones i els països, les seves causes i conseqüències, i el nostre paper com a ciutadans en la construcció d'estructures més justes.

Síntesi. L'educació per al desenvolupament (EpD)

- L'EpD és un enfocament educatiu que té com a objectiu la formació d'una ciutadania més conscient, solidària i crítica.
- Treballa per generar reflexions, actituds i accions per promoure persones responsables i actives en la construcció d'una societat més equitativa.
- La sensibilització és el primer pas de l'EpD i permet arribar a sectors de la població que no acostumen a participar en espais d'educació formals.
- Els temes de l'EpD són: drets humans, globalització, cultura de la pau, medi ambient, equitat de gènere, consum responsable, interculturalitat i justícia social.

9. De la cooperació a la justícia global

“ Si vols canviar el món, canvia't tu mateix ” – Mahatma Gandhi

Malgrat que diversos governs espanyols s'han compromès en diverses ocasions a destinar el 0,7% dels pressupostos de l'Estat a la solidaritat internacional, ni els governs del PSOE ni els del PP han arribat mai a fer-ho.

Per la seva banda, el Parlament de Catalunya va donar llum verda al Pla director de cooperació 2019-2022 que preveu arribar el 2030 a la xifra mítica del 0,7%. El compromís s'emmarca en l'Agenda 2030 de les Nacions Unides i els nous objectius globals de benestar i desenvolupament.

Segons dades de l'Informe “La realidad de la ayuda” del 2017, l'Estat espanyol, amb el 0,19% del pressupost destinat a solidaritat internacional, és el 22è donant del món i se situa a la cua dels països europeus.

Per la seva banda, Catalunya hi va destinar, durant el mateix període un 0,13% segons dades del mateix informe.

Segons les dades del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, en el període 2015-2018, amb prop de 165 milions d'euros, les aportacions públiques a la solidaritat internacional va ser la següent:

28%	23%	15%
Generalitat de Catalunya	Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACGD)	Ajuntament de Barcelona
15%	7%	6%
Ens locals	Diputació de Barcelona	Ens locals via el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament

Segons aquestes xifres, **es destinen uns 7 euros anuals per català o catalana a la cooperació.**

Projectes propis i distribució via subvencions públiques i convenis amb ONG i agents.

Els diners del pressupost públic català destinats a cooperació es destinen a projectes propis de les entitats i administracions que aporten els fons, així com a subvencions i convenis que reben diverses ONG' i agents.

A Catalunya hi ha 3 coordinadores d'ONG actives: subvencions públiques i convenis amb ONG o altres agents. Hi ha tres coordinadores d'ONG actives: [Lafede.cat – Organitzacions per a la Justícia Global](#); la [Coordinadora d'ONG Solidàries](#), que agrupa entitats de les comarques gironines i de l'Alt Maresme, i la [Coordinadora d'ONG i altres moviments solidaris de Lleida](#).

De la cooperació per al desenvolupament al concepte de justícia global

Les ONG estan convençudes que cal continuar reivindicant la mítica xifra. Tants anys després d'iniciar la reivindicació, continua tenint sentit, justament perquè la seva tasca va molt més enllà de la cooperació per al desenvolupament. De fet, en l'actualitat parlen de justícia global per traslladar el concepte que **cal sentir-nos responsables de la situació de desigualtat, però en cap cas salvar res ni ningú.**

El concepte de **justícia global** va aparèixer entorn dels anys 70, quan el filòsof alemany Thomas Pogge va considerar que el concepte tradicional de les relacions internacionals com aquelles que només es donen entre estats no era suficient. Segons Pogge, amb la globalització entren en joc altres agents més enllà dels estats, com les empreses multinacionals, els organismes supranacionals (Banc Mundial, ONU, etc.) o les institucions regionals.

El concepte de **justícia global, doncs, vol fer visible l'impacte de les decisions que es prenen al nord (països enriquits) sobre el sud (països empobrits), però, ahora, també vol superar la divisió nord-sud i incidir en les causes que generen les desigualtats.**

En aquest sentit doncs, les ONG treballen i lluiten no només perquè es destini el 0,7% dels pressupostos a cooperació, sinó perquè la resta del pressupost tingui coherència amb el concepte de justícia global.

En un article publicat a la revista *Justícia Global*⁸, Luca Gervasoni assegura que “*avancem cap a un apartheid global*” perquè “*existeix una equivalència entre els privilegis que l’apartheid donava als blancs i els privilegis actuals dels estats més rics*”. Gervasoni assegura que correm el perill de veure com la major part de la població es vegi aïllada en guetos precaris, mentre la població privilegiada es reclogui en ciutadelles privilegiades.

En aquest sentit, des d’entitats com Lafede.cat s’apel·la a la responsabilitat de totes les organitzacions per construir **una alternativa que posi les persones al centre: la justícia global**. I assegura que per fer-ho, cal que mitjans, educadores i famílies eduquem en la ciutadania global. I això vol dir, educar en la idea que som ciutadans d’un sol planeta. Per tant, no existeix un “nosaltres” i un “ells”.

Luca Gervasoni afirma al mateix article: “*Som el que fem per canviar el que som. Des de la nostra acció individual podem fer molt. Podem estalviar, comprar i treballar de manera diferent, apostant per la banca ètica, per l’ètica de la cura i pel consum cooperatiu i respectuós amb el medi ambient. Avui podem frenar la nostra contribució personal a l’establiment d’un apartheid global*”.

a. Educar en la ciutadania global

L’educació per a la justícia global parteix de la **idea de ciutadania global per mostrar la pertinença a un sol món** i per conscienciar sobre l’oportunitat que té tothom per promoure la justícia social, l’equitat i generar alternatives.

En la següent infografia de lafede.cat⁹ es mostren de manera gràfica els objectius de l’educació a la justícia global. La infografia mostra com els objectius de les propostes educatives parteixen dels següents eixos temàtics: relacions de poder, drets humans i governança; justícia econòmica i social; perspectiva feminista; pau i no-violència; interculturalitat crítica, i justícia ambiental.

Tots els eixos estan relacionats, s’entrellacen i es complementen.

⁸ Luca Gervasoni – “Justícia global, no apartheid global” – www.elcritic.cat

⁹ <https://www.lafede.cat/ca/educacio-per-a-la-justicia-global/>

L'educació per a la justícia global fomenta el pensament crític i aposta pel treball experiencial vinculat al context local. Promou la revisió dels propis privilegis i posa el focus en el valor de les petites accions transformadores, treballant en connexió amb les emocions.

Segons Lafede.cat, les **10 claus per posar en pràctica l'educació per a la justícia global** són:

1. Educar per qüestionar: allò educatiu és polític.
2. Educar en la consciència de la interdependència i l'ecodependència.
3. Desaprendre la manera de mirar el món.
4. Aprendre col·lectivament.
5. Educar amb la tribu: teixir comunitats educadores.
6. Actuar com a forma d'educar.
7. Transformar la nostra realitat més propera.
8. Treballar pels processos i no pels resultats.
9. No defugir la complexitat.

10. Posar emoció, ment i cos.

Podeu ampliar la informació sobre cadascuna de les claus descarregant [aquest document](#).

b. Canvi de paradigma: cooperació per la justícia global

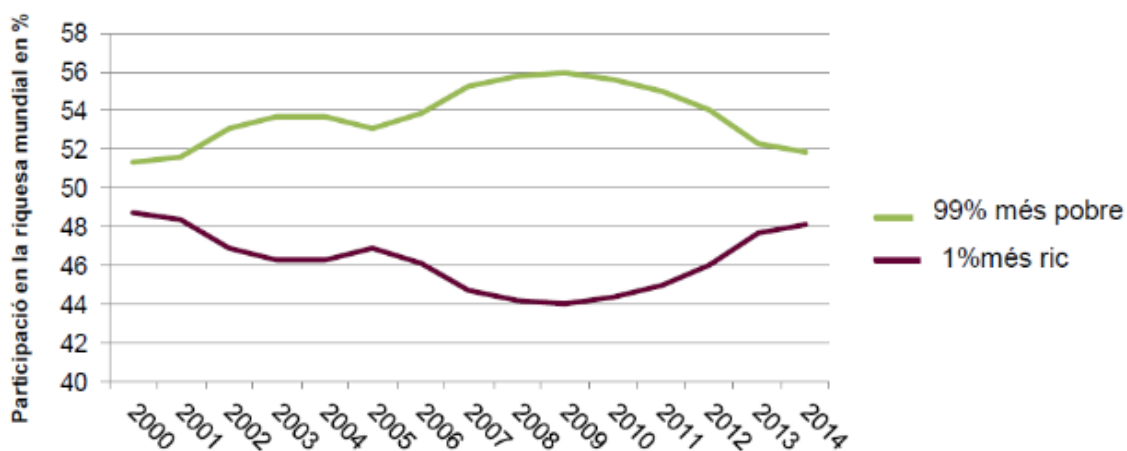
Tal com conclou Francesc Mateu a la seva presentació *Cooperació per la justícia global*, el pas del concepte de cooperació cap a la justícia global mostra un **canvi de paradigma**:

- De l'assistència a les causes;
- De rol de transferència al rol de professionalització;
- De la generositat i solidaritat, a la justícia;
- De la particularitat, a la globalitat.

Per tant, **els dos nous vectors** del concepte de justícia global són l'enfocament cap als drets de les persones i cap a la recerca i mitigació de les causes de la desigualtat.

Així doncs, aquest nou paradigma ens encamina de la lluita contra la pobresa cap a **la lluita contra la desigualtat**.

La següent gràfica, extreta del treball de F. Mateu, ens mostra de manera visual l'increment de la desigualtat els darrers 30 anys.

I les dades ens confirmen que les grans empreses, els multimilionaris i els monopolis (Google, Monsanto, empreses cerveseres mundials, per exemple) concentren la major riquesa del món i motes vegades amb pràctiques poc ètiques laboralment i socialment. I, en paral·lel, cada vegada és més gran la diferència entre els sous més alts i els més baixos.

Tot plegat, porta al que Francesc Mateu anomena el **cercle viciós de la desigualtat**. I aquesta desigualtat és econòmica, de poder, de gènere o d'oportunitats:

Per trencar aquest cercle viciós, conclou que cal treballar en **canvis per promoure la ciutadania global per una banda, i uns governs més eficaços per l'altra**.

I per aconseguir-ho s'han de prendre **mesures** com:

- Aplicar mecanismes de reducció de les desigualtats com ara una fiscalitat progressiva
- Uns serveis públics forts i accessibles
- I lluitar en contra de la desigualtat salarial.

Igualment, **cal promoure la transparència i la participació per reforçar la qualitat democràtica dels estats**.

A tall de conclusió, per treballar en cooperació per la justícia global:

- S'ha de mantenir la reivindicació del 0,7%
- Cal que hi hagi coherència en les polítiques públiques
- Cal que es posi el focus en les persones, la dignitat i els drets.

Síntesi. De la cooperació a la justícia global

Educar en la ciutadania global: **pertinença a un sol món**. Tothom pot promoure la justícia social, l'equitat i generar alternatives.

Propostes educatives: relacions de poder, drets humans i governança; justícia econòmica i social; perspectiva feminista; pau i no violència; interculturalitat crítica, i justícia ambiental.

Canvi de paradigma: de cooperació a justícia global, a partir dels 70.

- De l'assistència a les causes
- De rol de transferència al rol de professionalització
- De generositat/solidaritat a justícia
- De particularitat a globalitat

2 nous vectors:

- Enfocament als drets
- Anar a les causes

Per tant, passem de la lluita contra la pobresa a la lluita contra la desigualtat.

Tipus de desigualtats:

- Econòmica
- Poder
- Gènere
- D'oportunitats

Què cal fer?

- **Mecanismes de reducció de les desigualtats**
 - Fiscalitat progressiva
 - Serveis públics
 - Salaris

- **Qualitat democràtica:**

- Captura política
- Transparència
- Participació

Què cal fer amb la cooperació?

- Justícia global
- 0,7%
- Coherència de les polítiques
- Persones
- Dignitat
- Drets

10. La cooperació a Osona

“ La pau no és un cop de vent sobtat, sinó la pedra en la qual cada dia cal esculpir l'esforç de conquerir-la “ – Miquel Martí i Pol

El Servei de Cooperació del Consell Comarcal d'Osona té per objectius:

- **Donar suport a les entitats de cooperació de la comarca per desenvolupar i a portar a terme els seus projectes de cooperació internacional**
- **Promoure projectes de sensibilització i educació per la justícia global**

El suport que presta a les entitats té diferents vessants:

- Suport tècnic a les entitats en la realització de projectes i actes.
- Suport institucional en la difusió de projectes concrets a la ciutadania osonenca.
- Suport econòmic a través de la convocatòria de subvencions.

El Consell Comarcal fa 14 anys que convoca anualment una convocatòria de subvencions per a entitats osonenques sense finalitat de lucre. Les subvencions es destinen a projectes de solidaritat i cooperació que tinguin com a finalitat la cooperació en el desenvolupament en l'àmbit internacional.

L'ens prioritza les accions de cooperació al desenvolupament en aquells països en vies de desenvolupament d'on provenen la majoria de migrants que actualment resideixen a Osona, així com les entitats de cooperació d'Osona que participen activament en les activitats de solidaritat i sensibilització que es fan a comarca.

Per atorgar les subvencions, s'utilitza una puntuació que s'obté del resultat de sumar l'avaluació del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament i la del Servei de Cooperació del Consell.

a. Suport a les entitats d'Osona a través de projectes de cooperació internacional

A la següent infografia es pot veure la distribució dels recursos i les entitats acompanyades pel Servei de Cooperació.

MAPA 14 ANYS DE COOPERACIÓ D'OSONA AL MÓN:

14 DE COOPERACIÓ
anys A OSONA

Servei de Cooperació

Consell Comarcal d'Osona

2008-2021
150.642,52€
475.968
 BENEFICIARIS

b. Projectes de sensibilització i educació per la justícia global

- **2017: 10 anys de Cooperació a Osona**

L'any 2017 va fer 10 anys que el Consell Comarcal promou polítiques de cooperació internacional conjuntament amb les ONG.

Va fer 10 anys que el Servei de Cooperació del Consell Comarcal d'Osona va començar a donar suport als projectes de les entitats de la comarca mitjançant una convocatòria de subvencions que es va dissenyar juntament amb el Fons Català de Cooperació, com a companys de viatge i experts en la matèria, i que prioritza en la mateixa mesura la viabilitat del projecte i la difusió i sensibilització a la població d'Osona.

Deu anys durant els quals, a través dels projectes de les diferents entitats, s'ha fet una gran feina que sovint no es visualitza prou. És per aquest motiu que des del Servei de Cooperació es va voler aprofitar la celebració del 10è aniversari per donar a conèixer la gran tasca realitzada a través de les entitats que s'han acollit a la convocatòria. Així, es van elaborar dos materials per ajudar a difondre, a la població d'Osona i d'arreu, la gran feina feta, i per ajudar a sensibilitzar la població sobre la importància de la cooperació.

Un dels materials és una mapa explicatiu dissenyat per GS-Crea, que es va lliurar a les 14 entitats que durant aquests anys van col·laborar amb el Servei de Cooperació, per tal que el facin visible a través de la seva seu i de les diferents fires i actes que realitzin.

I l'altre, és un vídeo creat per Arnau Costa, on s'ha volgut donar veu als veritables protagonistes d'aquests 10 anys, les entitats; materials que s'han pogut realitzar gràcies a la Oficina de Cooperació al Desenvolupament de la Diputació de Barcelona, que aquests dies celebra els Dies Europeus de la Solidaritat

Podeu consultar els materials a la web del Consell Comarcal d'Osona:

- Mapa explicatiu 10 Anys de Cooperació a Osona:

https://www.ccosona.cat/images/cooperacio/10_anys_cooperacio.pdf

- Vídeo 10 anys de Cooperació a Osona:

<https://www.youtube.com/watch?v=4sLubRZCZlw>

- **2020: Campanya “D’Osona al món: la vacuna som tots”**

El Servei de Cooperació del Consell Comarcal d’Osona va impulsar l’any 2020 una campanya de divulgació, realitzada conjuntament amb diverses ONG de la comarca que treballen a l’exterior, per conscienciar sobre la necessitat de mantenir i reforçar la cooperació en plena pandèmia de la Covid19.

Amb el lema “D’Osona al món: la vacuna som tots”, les ONG i el fotodocumentalista Sergi Cámara, que es trobava al vaixell d’Open Arms, expliquen com ha afectat la pandèmia a la seva activitat i quina és la situació actual als països on destina la seva acció.

La campanya consta d’un vídeo resum i de 5 vídeos editats conjuntament amb Agermanament sense Fronteres, Cooperació Osona Sàhara, Fundació Humanitària Dr. Trueta, TIC Ruanda Tic Catalunya i el fotodocumentalista Sergi Cámara, on s’exposa com es viu la pandèmia al Camerun, Sàhara, Perú, Ruanda i al mar Mediterrani respectivament, amb l’objectiu de donar-los suport i de conscienciar que la pandèmia és global i que la “Vacuna som tots”.

Els vídeos compten amb el suport de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament de la Diputació de Barcelona i s'emmarquen en la moció sobre la cooperació en la lluita contra el coronavirus, impulsada pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, que es va aprovar al ple del Consell Comarcal d'Osona al juny de 2020.

Podeu consultar els vídeos a la web del Consell Comarcal d'Osona:

Vídeos: <https://youtu.be/eX5GS33JZpc>

- 2022: Campanya Osona amb Ucraïna

#NoIguerra #Noalesguerres #Sialapau #StopWar

OSONA

AMB UCRAÏNA

Osona amb els nens

DONATIUS PER L'ACOLLIDA DE FAMÍLIES UCRAÏNESES

Des de 1997, Osona a través de l'entitat Osona amb els Nens ha acollit 1.900 nens i nenes víctimes de l'accident nuclear de Txernòbil i ara volem acollir a les seves famílies víctimes de la guerra.

Ho pots fer ingressant diners al compte corrent d'Osona amb els Nens: ES61 0081 0154 3100 0158 8868. BIZUM: 04976 O oferint habitatges disponibles a www.ccosona.cat/osonaambucraina.

COL-LABORA!

Logo of the Consell Comarcal d'Osona and other partner logos.

La campanya **Osona amb Ucraïna** és una campanya solidària de la comarca d'Osona que dona resposta a la crisi humanitària generada per la guerra a Ucraïna impulsada per la ONG Osona amb els nens, entitat d'Osona que des del 1997 ha acollit nenes i nenes d'Ucraïna els estius amb famílies d'Osona per motius de salut degut a l'accident nuclear de Txernòbil, i coordinada conjuntament amb el Servei d'Acollida i Integració del Consell Comarcal d'Osona i amb el suport dels Ajuntaments de Manlleu, Torelló i la Mancomunitat la Plana.

La campanya té per **objectius** facilitar habitatge i suport econòmic en el moment de l'arribada a les persones refugiades ucraïneses amb vincles a la comarca d'Osona, ja sigui perquè són famílies d'infants que van ser acollits per famílies d'Osona per l'accident nuclear de Txernòbil, o perquè tenen família que resideix a la comarca d'Osona (segons les últimes dades oficials d'IDESCAT a 01/01/2020 hi havia 164 persones ucraïneses residint a Osona) o per qualsevol altre vincle amb persones residents a Osona.

Per aquest motiu es crea una web: <https://www.ccosona.cat/osonaambucraina> i una **Borsa d'habitatge solidària** on qualsevol persona d'Osona pot cedir voluntàriament el seu habitatge habitual per un ús compartit o bé altres habitatges lliures que disposi, emplenant aquest formulari: <https://forms.office.com/r/2RB4qS3DPK> i també s'endega una **campanya de recollida de fons econòmics** pel suport en el moment de l'acollida de les famílies refugiades que serveixen per la manutenció d'aquestes famílies en el moment de l'arribada.

Amb data 24/03/2022, un mes després de l'inici de la guerra a Ucraïna, podem dir que a través de la Campanya Osona amb Ucraïna hi ha **152 persones refugiades acollides** amb famílies o pisos municipals (principalment mares i nens) a Osona **amb 44 habitatges repartits a 18 municipis d'Osona, i 46 persones refugiades en trànsit** amb previsió d'arribada a Osona a finals de març, la Borsa d'Habitatge Solidària disposa encara de **116 habitatges a Osona**, 12 dels quals són habitatges sols i la recaptació econòmica fins al moment és de 16.250,70 € que serveixen per l'acollida de les famílies quan arriben a Osona.

I amb data 24/04/20202, dos mesos després de l'inici de la guerra tenim **234 persones refugiades** acollides en famílies i pisos municipals (principalment mares i nens) i 16 persones refugiades monitoritzades en trànsit amb previsió d'arribada, que fan un total de **250 persones**, amb **81 habitatges aparellats** (família acollidora / família acollida), repartides en **30 municipis d'Osona**, i hi ha 175 habitatges disponibles a la Borsa d'Habitatge Solidària, **99 habitatges d'Osona** i 5 habitatges sols. Pel què fa a la recaptació total és menor perquè s'han lliurat packs d'acollida a totes les persones refugiades.

La campanya demostra la gran solidaritat de la comarca d'Osona davant d'aquesta crisi humanitària i és exemple arreu.

El Servei de Cooperació vol continuar treballant amb l'educació per a la justícia global des d'Osona, i per aquest motiu porta a terme aquest document que teniu a les mans: per posar en valor les polítiques de cooperació i per difondre aquest canvi de paradigma cap a un món més just, amb menys desigualtat, i on es garanteixin els drets de totes les persones.

Aquest document serà la base per obtenir un material formatiu per treballar a les aules i per continuar treballant amb les ONG una proposta educativa conjunta per a les escoles d'Osona.

Síntesi. El Servei de Cooperació del Consell Comarcal d'Osona

El Servei de Cooperació del Consell Comarcal d'Osona té per objectius:

- a. **Donar suport a les entitats de cooperació de la comarca per desenvolupar i portar a terme els seus projectes de cooperació internacional**
 - b. **Promoure projectes de sensibilització i educació per la justícia global**
- **2017: 10 anys de cooperació a Osona**

L'any 2017 va fer 10 anys que el Consell Comarcal promou polítiques de cooperació internacional conjuntament amb les ONG.

És per aquest motiu que des del Servei de Cooperació es va voler aprofitar la celebració del 10è aniversari per donar a conèixer la gran tasca realitzada a través de les entitats que s'han acollit a la convocatòria. Així, es van elaborar dos materials per ajudar a difondre, a la població d'Osona i d'arreu, la gran feina feta i per ajudar a sensibilitzar la població sobre la importància de la cooperació.

Podeu consultar els materials a la web del Consell Comarcal d'Osona:

- Mapa explicatiu 10 anys de cooperació a Osona:
https://www.ccosona.cat/images/cooperacio/10_anys_cooperacio.pdf
 - Vídeo 10 anys de cooperació a Osona:
<https://www.youtube.com/watch?v=4sLubRZCZlw>
- **2020: Campanya “D'Osona al món: la vacuna som tots”**

El Servei de Cooperació del Consell Comarcal d'Osona va impulsar l'any 2020 una campanya de divulgació, realitzada conjuntament amb diverses ONG de la comarca que treballen a l'exterior, per conscienciar sobre la necessitat de mantenir i reforçar la cooperació en plena pandèmia de la Covid19.

Amb el lema “D’Osona al món: la vacuna som tots”, les ONG i el fotodocumentalista Sergi Cámara, que es trobava al vaixell d’Open Arms, expliquen com ha afectat la pandèmia a la seva activitat i quina és la situació actual als països on destinen la seva acció.

Podeu consultar els vídeos a la web del Consell Comarcal d’Osona:

Vídeos: <https://youtu.be/eX5GS33JZpc>

- **2022: Campanya Osona amb Ucraïna**

La campanya **Osona amb Ucraïna** és una campanya solidària de la comarca d’Osona que dona resposta a la crisi humanitària generada per la guerra a Ucraïna impulsada per la ONG Osona amb els nens, entitat d’Osona que des del 1997 ha acollit nenes i nenes d’Ucraïna els estius amb famílies d’Osona per motius de salut degut a l’accident nuclear de Txernòbil, i coordinada conjuntament amb el Servei d’Acollida i Integració del Consell Comarcal d’Osona i amb el suport dels Ajuntaments de Manlleu, Torelló i la Mancomunitat la Plana.

La campanya té un **doblet objectiu**:

-Disposar d’una borsa solidària d’habitatges disponibles que es puguin cedir temporalment per les famílies refugiades amb vincles a la comarca d’Osona

-Recollir fons econòmics per la manutenció d’aquestes famílies que seran acollides per famílies osonenques.

Resultats de la campanya a **24/03/2022**, 1 mes després de l’inici de la guerra:

- 152 persones refugiades acollides en famílies i pisos municipals (principalment mares i nens) a Osona.
- 46 persones refugiades en trànsit amb previsió d’arribada a Osona
- 44 habitatges aparellats (família acollidora /família acollida), repartits en 18 municipis d’Osona
- 116 habitatges disponibles a la Borsa d’Habitatge Solidària a Osona i 12 habitatges sols
- Recaptació econòmica: 16.250,70 €

Resultats de la campanya a **24/04/2022**, 2 mesos després de l'inici de la guerra:

- 234 persones refugiades acollides en famílies i pisos municipals (principalment mares i nens) a Osona.
- 16 persones refugiades en trànsit amb previsió d'arribada a Osona
- 81 habitatges aparellats (família acollidora /família acollida), repartits en 30 municipis d'Osona
- 99 habitatges disponibles a la Borsa d'Habitatge Solidària a Osona i 5 habitatges sols

El Servei de Cooperació continuarà treballant amb l'educació per la justícia global des d'Osona, i per aquest motiu porta a terme aquest document que teniu a les mans, per posar en valor les polítiques de cooperació i per difondre aquest canvi de paradigma cap a un món més just, amb menys desigualtat i on es garanteixin els drets de totes les persones.

11. Bibliografia

- ¹ Fons Català de Cooperació al Desenvolupament i Ajuntament de Barcelona. Enginyeria sense fronteres. Claus per entendre la cooperació tècnica municipal. Tema 1: Una mirada àmplia des de la Justícia Global.
- ² Fons Català de Cooperació al Desenvolupament i Ajuntament de Barcelona. Enginyeria sense fronteres. Claus per entendre la cooperació Tècnica Municipal. Tema 2: Agents de desenvolupament. EBDH i interseccionalitats.
- ³ Iris M. Young. La justícia y la política de la diferencia. Madrid. Cátedra
- ⁴ Podeu ampliar la informació sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) al web de les Nacions Unides:
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/>
- ⁵ Solidaritza't, comunitats educatives, agents de canvi social.
<https://solidaritzat.wordpress.com/educacio-per-al-desenvolupament/>
- ⁶ Creació de ciutadania global – Visió 2030. Procés participatiu. La contribució catalana al desenvolupament global. Web participa.gencat.cat
- ⁷ Solidaritza't, comunitats educatives, agents de canvi social -
<https://solidaritzat.wordpress.com/educacio-per-al-desenvolupament/>
- ⁸ Luca Gervasoni – “Justícia global, no apartheid global” – www.elcritic.cat
- ⁹ <https://www.lafede.cat/ca/educacio-per-a-la-justicia-global/>
- Cooperació per a la Justícia Global, Francesc Mateu, 2021.

Servei de
Cooperació

Consell
Comarcal
d'Osona

Amb el suport de:

Diputació
Barcelona

FONS CATALÀ
DE COOPERACIÓ
AL DESENVOLUPAMENT

Consell Comarcal d'Osona

www.ccosona.cat - 938 832 212

Carrer de l'Historiador Ramon d'Abadal i de Vinyals, 5, 3a planta.
Edifici el Sucre. 08500 Vic.

QUADERNS